

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

**KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
MARIBOR**

Vinarska ulica 14, 2000 Maribor
tel.: (02) 228 49 00, fax: (02) 251 94 82
E-pošta: info@kmetijski-zavod.si,
<http://www.kmetijski-zavod.si/>

Datum: 6.5.2020

UKREPI V JEČMENIH V ČASU KLASENJA

Posevki ječmena so, odvisno od sort v fazi klasenja, oziroma so že sklasi. Sedaj je čas, da jih tudi zadnjč dognojite z KAN-om, če je to potrebno in opravite škropljenje s fungicidom. Na ta način boste preprečili okužbe zgornjih listov in klasa z boleznimi kot so ramularijska pegavost in ječmenova mrežasta pegavost, zaradi katerih se v optimalnih pogojih litje predčasno posuši in posevek prisilno dozori. Zaradi teh bolezni je lahko pridelek zmanjšan za več kot 30 %.

Trenutno je iz terena veliko informacij o pojavu ječmenove gole sneti, ki jo povzroča gliva *Ustilago nuda*, ki pa jo sedaj ne moremo zatreti z nobenim fungicidom. Do okužbe rastlin je prišlo že v jesenskem času, bolezen pa se začela vidno kazati v zadnjem tednu, v času klasenja. Bolezni je več na posevkih, ki so bili jeseni posejani z merkantilnim semenom, posebej če pri tem ni bilo izvedeno kakovostno tretiranje semena z fungicidi. Na teh posevkih se v klasu na mesto klaskov pojavi črna gmota spor, ki pozneje prašijo, tako da do časa zorenja zrnja ostane le klasno vreteno. Delež znižanja pridelka je zelo odvisen od deleža prizadetih klasov, spore, ki pa ostanejo na ostalih zdravih klasih v posevku naj ne bi povzročale zdravstvene težave pri krmljenju živine. Seme iz takšnih posevkov je okuženo in se ne sme uporabljati za setev, saj bo delež okužbe v naslednjem letu še večji. Enako ni priporočljivo pridelka uporabljati za prehrano ljudi (ječmenova kaša ali moka). Povzročitelj te bolezni lahko prizadene tudi vsa ostala žita, edini učinkovit ukrep za preprečevanje pa je setev kakovostnega razkuženega semena.

Če se je za setev uporabljalo merkantilno seme, posebej če ni bilo pred setvijo primerno razkuženo s fungicidi, obstaja večja možnost za pojav trde ali smrdljive sneti. Pridelek ječmena in tudi drugih žit, ki so okužena s smrdljivo snetjo pa je tudi za živinsko krmo neuporaben, probleme pa lahko povzroči tudi, če se uporablja za bioplinarne. Simptomi ječmenove gole sneti so vidljivi že sedaj, simptome ječmenove trde, oziroma smrdljive sneti pa večinoma vizuelno ugotovimo v času žetve, ko pridelek ima neprijeten vonj, le dober poznavalec bolezni lahko simptome odkrije v času polnjenja zrnja. Tudi pri tej bolezni pride do okužbe v jesenskem času, okužba pa ostaja prikrita do časa polnjenja zrnja. Tudi v tem primeru je edini ukrep preprečevanja setev deklariranega, predvsem pa dobro razkuženega semena.

Posevki ječmena so letos nižji, posebej na posevkih kjer ste uporabili regulatorje rasti, zato v času klasenja priporočamo opraviti še dognovanje s 150 kg/ha KAN-a, ki ga je dobro raztrositi neposredno pred padavinami, saj je takrat učinek dognovanja največji. Če, zaradi nočne vlage, granule mineralnega gnojila delno razpadejo, nam velik delež dušika v amonijski obliki izhlapi in ga izgubimo, kljub temu da smo ga raztrosili, tudi pri uporabi KAN-a. Pri uporabi ostalih dušičnih gnojil s pretežno amonijsko, oziroma amidno obliko dušika pa je raztros gnojila neposredno pred padavinami še bolj pomemben za čim boljši izkoristek gnojila, saj so v nasprotnem izgube dušika v ozračje še večje.

Ker smo v času izvajanja meritev dušika s hitrimi rastlinskimi testi tudi letos ugotavljali precej okužb z nožnimi boleznimi, priporočamo, da posevke dodatno pregledate, posebej del bili neposredno nad koreninami. Če je ta temnejše barve, je motena oskrba rastlin z vodo in predvsem hranili iz tal. Te bolezni so posledica ozkega kolobarja in jih kemično ni možno učinkovito zatirati, precej pa nam zmanjšujejo količino in kakovost pridelka.

Ker je bolezen zelo pogosta tudi na ljulkah, pasji travi in drugem travinju se pogosto pojavlja, predvsem v stresnih razmerah v kolobarju na živinorejskih kmetijah, posebej pri nekaterih sortah (večinoma na ječmenu in pšenicah). Pri močnejšem pojavu teh bolezni je za zadnje dognojevanje bolj primerna uporaba listnih gnojil z dušikom, saj bo učinek teh na prehranjenost rastlin z dušikom, tudi z beljakovinami večji v primerjavi z dognojevanjem z dušikom preko tal.

Draga Zadavec univ.dipl.inž.kmet.
Specialistka za poljedelstvo